

ЖЫЖА ПАЙШЛА НЕ ТУДЫ

Літаральна праз дзясятка дзён работнікі Шчучынскай міжрайінспекцыі каля вёскі Алішкаўцы Шчучынскага раёна выявілі забруджванне зямель ляскога фонду арганічнымі ўгнаеннямі, якое адбылося з-за пашкоджання сцяны гняясховішча аднаго з сельгаспрадпрыемстваў рэгіёна.

Узятыя Гродзенскай абласной лабараторыяй аналітычнага кантролю пробы паказалі, што гэтае забруджванне прывяло да сярэдняй дэградацыі зямель ляскога фонду, а таксама знішчэння ляскога подсілу і жывога надглебавага покрыва на плошчы 500 квадратных метраў. Сельгаспрадпрыемства абавязалі пакрыць нанесеную шкоду ў памеры 190 тагачасных мільёнаў рублёў і правесці ачыстку забруджаных зямель да належнага стану.

І такія выпадкі, на жаль, не адзінаковыя. Ужо ў кастрычніку мінулага года Стаўбцоўская міжрайінспекцыя склала адміністрацыйны пратакол на прадпрыемства са Слуцка, якому належала ферма ў Слуцкім раёне. За паўкіламетра ад вёскі Азярцы на полі складзіраваліся яе адходы. З дажджом вадкія гноевыя фракцыі сцяклі па схілу і забрудзілі лясны ўчастак на плошчы 31,2 квадратнага метра. Нягледзячы на тое, што нанесеная прыродзе шкода ў памеры 717 рублёў віноўнікам была выплачана, юрасо-бе прызначылі яшчэ і штраф. Прадпрыемству прадпісалі выпрацаваць дадатковыя меры па недапушчэнні такой сітуацыі ў далейшым.

Кіроўца быў затрыманы, ён растлумачыў, што прыехаў сюды з Ліды і прывёз адходы з прыватнага дрэваапрацоўчага прадпрыемства. Высветлілася, што «ходка» была не першая.

У ПОШУКАХ... БУРШТЫНУ

Летам 2016 года работнікі Пінскай міжрайінспекцыі разам з вайскоўцамі Пінскага пагранічнага ўчастку ў зоне пагранічнай зоны паблізу вёскі Жолкіна затрымалі чачвярых жыхароў раёна, якія вырашылі падзарабіць не зусім звычайным спосабам. Пры дапамозе бензінавай мотапомпы, брызентавых пажарных рукавоў і металічных труб рознай даўжыні яны спрабавалі знайсці... бурштын.

Як растлумачылі самі затрыманыя, яны чулі, што непадалёку ад гэтых мясцін, на тэрыторыі Украіны, вядзецца яго здабыча, і таксама захацелі паспрабаваць. З мясцовага вадаёма пад ціскам качалі ваду і вымывалі ў зямлі лункі дыяметраў да паўтара і глыбінёй да чатырох метраў. Усяго хаўруснікі паспелі «намыць» 15 такіх лункаў, прычым ішчы тым самым вялікую шкоду прыродзе. Гэты варварскі спосаб стварэння «месяцавага пейзажу» можна было б назваць цалкам экзатычным для нашай краіны, але... За год да гэтага падобны факт быў устаноўлены ў Драгічынскім раёне.

Дарэчы, парушальнікі бурштын так і не знайшлі. Апроч таго — яны адначасова яшчэ і нелегальна нарыхтоўвалі драўніну. Да моманту затрымання імі было ссечана больш за 100 дрэў розных парод.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЗВЯЗДА

○ А вы ведалі?

Піянеры і пенсіянеры — самыя законапаслухмяныя

Праведзены спецыялістамі Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету аналіз паказаў, што большасць парушэнняў прыродаахоўнага заканадаўства здзяйсняецца грамадзянамі ва ўзросце ад 31 да 40 гадоў.

Гэта складае каля 33 % ад агульнай колькасці выяўленых парушэнняў. 23 % складаюць парушэнні, здзейсненыя грамадзянамі ва ўзросце ад 41 да 50 гадоў, 21 % — парушэнні, дзе вінаватым асобам ад 51 да 60 гадоў. Грамадзянамі пенсійнага ўзросту (больш за 60 гадоў) здзяйсняецца 8 % парушэнняў.

На долю маладых людзей ва ўзросце да 20 гадоў прыпадае ўсяго каля 2 % парушэнняў, а ва ўзросце ад 21 да 30 гадоў — 13 %. Як лічаць спецыялісты, часткова гэта абумоўлена тым, што моладзь уцягнута ў іншыя жыццёвыя працэсы, звязаныя ў тым ліку і з развіццём камп'ютарных тэхналогій. Таксама яны схільныя лічыць, што новае пакаленне больш законапаслухмянае і аддае перавагу цывілізаванаму падыходу да прыродакарыстання.

○ Будзь у курсе!

Няма парадку на зямлі? Звані!

У Гомельскім абласным камітэце прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя пачала работу пастаянная «гарачая лінія», на якую можна паведаміць пра факты парушэння парадку на зямлі, дапушчэння суб'ектамі гаспадарання і насельніцтвам на тэрыторыі вобласці.

Пад наглядзеннем парадку на зямлі маецца па ўвазе дзейнасць па азеляненні, утрыманні і падтрыманні ў чысціні тэрыторыі вобласці, раёна, горада, прадпрыемства (аб'екта), скіраваная на прывядзенне гэтых тэрыторый у належны стан.

У абласным камітэце выказалі надзею, што жыхары вобласці праявяць прынцыповасць, імкненне зрабіць наш край чысцейшым і прыгажэйшым.

Падрабязнасці можна даведацца на сайце Гомельскага абласнога выканкама.

МЕРКАВАННІ

Да зямлі як да скарбу

Для беларусаў слова «зямля» мае сакральнае значэнне. Яна і карміліца, і тая заповітная спадчына, якую нам пакінулі продкі. Але як мы захоўваем гэты скарб, ці належным чынам ставімся да бяспечнага дару? З такім пытаннем мы звярнуліся да супрацоўнікаў дзяржаўных ведамстваў, дэпутатаў і працаўнікоў аграрнага сектара.

Віктар ГРЫШЧАНКА, начальнік аддзела кадастру Дзяржаўнага камітэта па маёмасці Рэспублікі Беларусь:

— Ёсць многа відаў эрозіі зямлі — ветравая, водная. Ёсць дэградацыя, звязаная з безгаспадарчасцю: зямля не ўзворваецца, тэрыторыя не падкошваецца, таму зарастае кустоўем.

Як прадухіліць дэградацыю зямлі? З ветравой дэградацыяй дапамагаюць справіцца лесапалосы, якія спыняюць вятры. Яны эфектыўна выкарыстоўваюцца і ў дарожным будаўніцтве.

Водная эрозія залежыць у тым ліку і ад меліярацыйных сістэм. Калі зямля адваявана чалавекам, і там пабудавана сістэма, якая пазбаўляе ад лішкаў вады, каб па гэтай тэрыторыі праходзіла сельгаспадарчая тэхніка, — гэта не дэградацыя зямлі, а эфектыўнае выкарыстанне. Каб меліярацыйная сістэма функцыянавала, яна павінна падтрымлівацца ў працоўным стане. Часта бабры будуць свае плаціны на гэтых сістэмах, забалочваюць землі і спрыяюць воднай эрозіі зямлі. Што трэба рабіць? Канешне, расчышчаць бабровыя плаціны і аднаўляць меліярацыйныя сістэмы.

Ёсць дэградацыя, звязаная з праліўным дажджом. Я суб'ектыўна класіфікую гэта як стыхійнае бедства. З такім размывам ворных зямель змагацца немагчыма — трэба выпраўляць наступствы.

Безгаспадарчыя землі ўзнікаюць, калі арганізацыя не выкарыстоўвае надзелы, напрыклад з прычыны нізкага балу ўрадлівасці. Такія землі можна аддаць для сяўбы лугавых траў. Уплываюць на заростанне зямлі і інавацыйныя метады вядзення сельскай гаспадаркі. Раней людзі ўручную скошвалі траву на заліўных лугах, поймах рэк. Зараз такія тэхналогіі не выкарыстоўваюцца. На пераўвільготненых паплавах не працуе і тэхніка. І як вынік — яны зарастаюць. Тут няма вінаватых.

Ёсць таксама дэградацыя зямлі паабпал дарог з-за заражэння цяжкімі металамі. Паводле статыстыкі, адзін аўтамабіль у год выкідае колькасць цяжкіх металаў, прыкладна роўную яго масе.

Таццяна КАНАНЧУК, дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, старшыня Пастаяннай камісіі па пытаннях экалогіі, прыродакарыстання і чарнобыльскай катастрофы:

— На сельгаспадарчых, вытворча-кааператыўных, фермерскіх землях і ў прыватных гаспадарках важна для папярэджання дэградацыі выкарыстоўваць традыцыйнае земляробства і рацыянальна карыстацца мінеральнымі ўгнаеннямі. Калі без пестыцыдаў не абыйсцяся, на першы план павінна выйсці іх правільнае ўнясенне. Неабходна пазбягаць вырошчвання пэўных культур на адных і тых жа надзелах. Перашкаджае воднай, ветравой эрозіі насаджэнне лесапалос паабпал палёў. Калі растае снег, ідзе дождж, ападка сцякаюць на сельгаспадарчыя землі і вымываюць урадлівыя слой. З-за гэтага наша глеба становіцца бяднейшай, і культуры, якія вырошчваюцца, ужо не такія багатыя на карысныя рэчывы. Цяпер вельмі актуальнае арганічнае земляробства. Яно з'яўляецца адным з кірункаў па барацьбе з дэградацыяй зямлі. Законапраект па арганічным земляробстве зараз

рыхтуецца ў парламенце да першага чытання. Праекты, звязаныя з прадухіленнем дэградацыі зямель, рэалізуе ў Беларусі і Праграма малых грантаў Глобальнага экалагічнага фонду. Трэба адзначыць, што аднаўленне зямель з'яўляецца адной з 17 мэт устойлівага развіцця Беларусі.

Андрэй КУЗЬМІЧ, намеснік начальніка ўпраўлення біялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь:

— Каб не дапусціць дэградацыі зямель, трэба выконваць патрабаванні заканадаўства. Асноўным заканадаўчым актам у гэтай галіне з'яўляецца Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб зямлі. Ахова і рацыянальнае выкарыстанне зямель — гэта абавязак карыстальнікаў. У Кодэксе прадугледжана, што яны павінны плановаць і праводзіць мерапрыемствы па ахове зямель.

Відаў і формаў дэградацыі зямлі мноства. З іх найбольш актуальнымі для нашай краіны з'яўляюцца каля дзесяці (водная і ветравая эрозія глебы, мінералізацыя асушаных тарфяных глеб, забруджванне зямель хімічнымі рэчывамі і г. д.). Каб у полі зроку землекарыстальніка пастаянна знаходзіліся актуальныя меры для яго зямельнага пытання дэградацыі і каб дзеянні па прадухіленні гэтай з'явы былі своєчаснымі, у 2016 годзе Мінпрыроды сумесна з іншымі дзяржаўнымі органамі распрацавала тыповы план па ахове зямель. Гэты дакумент можа выкарыстоўваць кожны землекарыстальнік — як аснову для распрацоўкі свайго канкрэтнага плана аховы зямель з улікам іх асаблівасцяў.

Таксама, каб не дапусціць дэградацыі глебы, якая актыўна выкарыстоўваецца на сельгаспадарчых землях, вельмі важна сістэмна адсочваць яе стан і своечасова выяўляць негатыўныя змены. Гэта задача адпаведных структур на мясцовым узроўні, а таксама і навукоўцаў. Увогуле, роля навукі ў прыняцці рашэнняў у прыродаахоўнай сферы вельмі істотная. Ахова зямель тут не выключэнне.

Што да дэградацыі сумлення... Гэта пытанне больш філасофскае. Мяркую, найлепшым стаўленнем да зямлі з маральнага пункту гледжання будзе імкненне захоўваць яе ў такім стане, каб яна прыносіла карысць не толькі існавучым пакаленням, але і нашым нашчадкам. Для беларусаў зямля — гэта ўсё ж такі нешта большае і нешта глыбейшае, чым проста прыродны рэсурс і сродак вытворчасці.

Іван КІРЬКОВІЧ, старшыня Навадворскага сельскага Савета Пінскага раёна:

— Неабходна, каб людзі заставаліся на вясковай зямлі. На жаль, сялян становіцца ўсё менш. Моладзь пакідае вёску, таму ўласная зямля не апрацоўваецца, пустуюць дамы. Што датычыцца вялікіх плошчаў, якія адносяцца да сельгаспадарчых прадпрыемстваў, — яны выкарыстоўваюцца. Працуюць нават на малаўрадлівай зямлі. На мой погляд, эфектыўнай было б задзейнічаць землі з нізкай бальнасцю пад пасадку лесу.

Рыгор ЧУЙКО, генеральны дырэктар УП «Агракамбінат «Ждановічы»:

— На нашым прадпрыемстве такой праблемы не існуе. У адваротным выпадку не было б такіх высокіх вынікаў. Стараемся выкарыстоўваць усе землі рацыянальна. Захаваў тэхналогіі сельскай гаспадаркі — гэта адзін з метадаў эфектыўнага землекарыстання. Наша галоўная задача, каб не памяншалася колькасць гумусу і пажыўнага рэчыва ў зямлі пасля сельгаспадарчай дзейнасці. Мы павінны пасля сябе пакінуць зямлю, якая будзе карміць і будучыя пакаленні.

Марыя ДАДАЛКА.

21